

Kurzus kódja:* FLN-107, FL-227
Kurzus megnevezése: Ismeretelmélet és nyelvfilozófia
Kurzus megnevezése angolul: Philosophy of Language and Epistemology
Kurzus előadója: Zvolenszky Zsófia
Kurzus helye és ideje: MUK 4/i 224 (Logika Tanszék), kedd 15:30–17:00
Oktató elérhetősége: email: zvolenszky@fil.elte.hu honlap: philosophy.elte.hu/zvolenszky (a kurzus weboldala elérhető itt) fogadóóra: MUK 4/i 224, kedd 15:30–17:00

Kurzus előfeltétele(i): nincs
A jegyszerzés módja(i): Kollokviumi vizsga és bizonyos esetekben (ld. a Követelményeknél) írásos referátumok készítése a félév során.
Követelmények*: 1. Szóbeli vizsga a kötelező irodalom alapján. 2. A félévben ehhez a kollokviumhoz nincs előadás. Ezért további követelmény érvényes azokra, akik a kollokvium kódját korábbi félévben nem vették fel az indexükbe: A félév során ismeretelmélet témakörben, meghatározott tanulmányok közül kettőről másfél-három oldalas írásos referátum készítése. Ehhez szükséges az oktatóval való egyeztetés (személyesen vagy emailben) március 2-ig . A tanulmányok a Forrai Gábor által szerkesztett <i>Mikor igazolt egy hit?</i> c. kötetben találhatóak. A keddi időpontban tehát csupán egyéni konzultáció, írásos referátumok egyeztetése lesz terítéken.

Kurzus leírása, tematikája: A kötelező irodalom a nyelvfilozófia klasszikus problémáira koncentrálnak: szavaink hogyan kapcsolódnak a világ dolgaihoz; hogyan írható le a nyelvi jelentés. Az olvasmánylista egyrészt történeti áttekintést ad, másrészt a 20. századi analitikus nyelvfilozófia meghatározó elméleteibe enged betekintést.
--

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom: - Kelemen János, A nyelvfilozófia rövid története Platontól Humboldtig, Bp. Áron Kiadó 2000. - Farkas Katalin - Kelemen János, Nyelvfilozófia, Bp. Áron Kiadó 2002. Platon - Kratülosz. In: Platon Összes Művei. I. Európa, Budapest 1984. 383a-391b (pp 727-748.), 428d-439b (pp 823-848.). - Theaitétosz. Platon Összes Művei. II. 201e-205d (pp 1045-1055.). - A szofista. In: Platon Összes Művei. II. 259e-260c (pp 1201-1203.), 262a-264d (pp 1207-1217.).

Wittgenstein

- Logikai-filozófiai értekezés. Akadémiai Kiadó, Bp. 1963. §§2.1.-3.3. (pp116-120.), §§4.-4.1. (pp 125-131.), §§4.12.-4.1211. (p 132.), §§5.5563.-5.63. (pp 160-161.).

Locke

- Locke, Értekezés az emberi értelemről. Akadémiai Kiadó, Bp. 1964. (II. köt. III. Könyv. A szavakról. I.-IV. fej. 9-36. IX.-XI. 85-139.)

Humboldt

- Az emberi nyelvek szerkezetének különbözőségéről és ennek az emberi nem szellemi fejlődésére gyakorolt hatásáról ("A nyelv általános természete és minemúsége". In: Wilhelm von Humboldt Válogatott Írásai. Európa, Bp. 1985. pp 93-117.).

Frege

- "Logikai vizsgálódások. I. rész: A gondolat.". In: Gottlob Frege, Logikai vizsgálódások. Osiris, Bp. 2000. pp. 191-218.

Chomsky

- Nyelv és elme. In: Chomsky, Mondattani szerkezetek. Nyelv és elme. Osiris, Bp. 1995. ("Nyelvészeti hozzájárulások az elme tanulmányozásához: A jövő". pp 219-265.)

Max Black

- A nyelv labirintusa. Holnap Kiadó, Bp. 1998. (III. A nyelvtan filozófiája, pp 47-65.; IV. Gondolkodás és beszéd, pp 65-93.)

Descartes

- Értekezés a módszerről Descartes, Válogatott Filozófiai Művek. Akadémiai Kiadó, Bp. 1961. (V. 237-238.)

Csányi Vilmos

- Az emberi természet. Vince Kiadó, Bp. 1999. (7. A kommunikációs képesség, pp 223-246.; 8.2. A nyelvek eredete, 254-259.).

Chomsky

- "Újabb adalékok a velünk született eszmék elméletéhez". In: Papp Mária (Szerk.), A nyelv keletkezése. Kossuth Könyvkiadó, Bp. 1974. pp 85-97.

Putnam

- "A 'velünk született eszmék' hipotézise és a nyelvészet magyarázó modelljei". In: Papp Mária (Szerk.), A nyelv keletkezése. Kossuth Könyvkiadó, Bp. 1974. pp 97-111.

Pinker

- A nyelvi ösztön. Hogyan hozza létre az elme a nyelvet? Tipotex, Budapest 1999. (13. Fej. Az elme tervezete, 413-439.)

Arisztotelész

- Herméneutika. In: Arisztotelész, Organon. Akadémiai Kiadó, Bp. 1979. 16a-17b (pp 67-80.)

Frege

- "Jelentés és jelölet". In: Gottlob Frege, Logika, szemantika, matematika. Gondolat, Bp.

1980. pp. 156-191. (Gottlob Frege, Logikai vizsgálódások, 118-148.)

Russell

- "A denotálásról". In: Copi-Gould (szerk.), Kortárs tanulmányok a logikaelmélet köréből. Gondolat, Bp. 1985. pp 143-167.

Strawson

- "A referálásról". In: Copi-Gould (szerk.), Kortárs tanulmányok a logikaelmélet köréből. Gondolat, Bp. 1985. pp 167-207.

Putnam

- "The Meaning of Meaning". Többek közt megtalálható: H. Geirsson - M. Losonsky (Eds), Readings in Language and Mind. Blackwell, Oxford 1996. pp 157-199.; In: R. M. Harnish, Basic Topics in the Philosophy of Language. Harvester Wheatsheaf, N. Y. - London 1994. pp 221-265.

Quine

- Word and Object. The MIT Press, Cambridge, Mass. 1996 (1960). (II. Translation and Meaning. pp 26-80.)

Davidson

- Truth and Interpretation. Clarendon Press, Oxford 1984. ("Truth and Meaning", 17-37., "Semantics for Natural Languages", 55-65. "Radical Interpretation", 125-141.)

Wittgenstein

- Filozófiai vizsgálódások. Atlantisz, Bp. 1992. §§1-133. (pp 17-84.), §§198-242. (pp 123-134.), §§243-309 (pp 134-154.).

Austin

- Tetten ért szavak (Akadémiai Kiadó, Budapest 1990. pp 7-156.).

Pléh - Síklaki - Terestyéni (Szerk.) - Nyelv - Kommunikáció - Cselekvés. Osiris, Bp. 1997. (Grice, "Jelentés", pp 188-198., Strawson, "Intenció és konvenció a beszédaktusban", pp 198-213.).

John R. Searle

- Elme, nyelv és társadalom. Vince Kiadó, Bp. 2000. (6. A nyelv működése: a beszéd mint emberi cselekvés. pp 137-163.)

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

W.V.O.Quine: Az empirizmus két dogmája

* Megjegyzés: Az oktatóval való előzetes egyeztetés alapján a kollokviumi kódok teljesíthetőek a nyelvfilozófia szeminárium (FLN 108, FL 228) követelményeinek abszolválásával is (ld. a kódok kurzusleírásait). Ebben az esetben nem kell letenni a kollokviumi vizsgát.